

บทที่ 1

บทนำ

สุกรเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในพื้นที่สูง นอกเหนือจากการใช้บริโภคในครัวเรือนแล้ว ยังมีความจำเป็นในการใช้เพื่อประกอบพิธีตามประเพณีหรือความเชื่อที่ได้สืบทอดต่อกันมาพี่น้องชนเผ่าบนพื้นที่สูงบางชนเผ่ายังมีความเชื่อในเรื่องสีของสุกรและลักษณะที่ไม่พึงประสงค์บางประการ โดยเฉพาะการไม่ยอมรับสุกรที่มีสีขาว ด้วยเหตุนี้สุกรที่เลี้ยงบนพื้นที่สูงจึงมักเป็นสุกรสายพันธุ์พื้นเมืองหรือสุกรลูกผสมพื้นเมืองที่มีสีดำเท่านั้น ซึ่งสุกรเหล่านี้มีอัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการใช้อาหารต่ำมาก อีกทั้งมีคุณภาพซากที่ไม่ดีหรือไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

การวิจัยเพื่อหาสายพันธุ์สุกรที่มีความเหมาะสมกับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง จะเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ประกอบกับรัฐบาลเบลเยียมได้ทูลเกล้าถวายสุกรสายพันธุ์เปียตรง (Pietrain) ที่มีลักษณะขนสีดำ มีอัตราการเจริญเติบโตและคุณภาพซากที่ดี และรัฐบาลจีนได้ทูลเกล้าถวายสุกรสายพันธุ์เหมยซาน (Meishan) ซึ่งจัดเป็นสายพันธุ์ที่มีคุณลักษณะเด่นตรงที่ให้ลูกดกมากแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง ซึ่งปัจจุบันสุกรทั้งสองสายพันธุ์ข้างต้นได้มีการนำไปผสมกับสุกรพื้นเมืองที่ยังคงเหลือในประเทศไทย เพื่อให้ได้ลูกที่มีขนสีดำ แต่เนื่องจากยังขาดการศึกษาถึงความเหมาะสมของระดับสายเลือด รวมทั้งสุกรสายพันธุ์แท้ทั้งสามสายพันธุ์ข้างต้นนั้น (พื้นเมือง เปียตรง และเหมยซาน) มีเหลืออยู่ในประเทศจำนวนไม่มากนัก ประกอบกับประเทศที่เป็นเจ้าของสายพันธุ์สุกรเปียตรงและเหมยซานต่างก็ไม่อนุญาตให้นำออกนอกประเทศ

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาโดยการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ลูกผสมพื้นเมืองที่เลี้ยงกันอยู่แล้วในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง เช่น ลูกผสมระหว่างพื้นเมืองกับเปียตรง (RPP) และลูกผสมระหว่างพื้นเมืองกับเหมยซาน (RPM) โดยการผสมแบบ Line breeding เพื่อให้ได้ลักษณะดีเด่นของแต่ละสายพันธุ์ จากนั้นนำมาผสมกัน ซึ่งจะได้เป็นลูกผสมสามสายเลือด ระหว่างพื้นเมืองกับเปียตรงและเหมยซาน (RPPM) ที่คาดว่าจะได้เป็นสายพันธุ์รวมลักษณะดีเด่นของทุกพันธุ์ไว้ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการเจริญเติบโต สมรรถภาพการผลิต การให้ลูกดก และความสามารถในการใช้อาหารคุณภาพต่ำได้ดี เป็นต้น หลังจากนั้นนำพันธุ์สุกรที่ได้พัฒนาขึ้นใหม่นี้ไปทดสอบหาสูตรอาหารที่เหมาะสม โดยเน้นการใช้วัสดุในท้องถิ่นร่วมด้วย ภายใต้การเลี้ยงในระบบการผลิตสัตว์ที่ดี (Good animal production) สำหรับสุกรบนพื้นที่สูง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสุกรในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

การทดลองในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สุกรลูกผสมระหว่างพื้นเมืองกับเปียตรงและลูกผสมระหว่างพื้นเมืองกับเหมยซาน พบว่า สุกรลูกผสมทั้งสองสายพันธุ์ที่กินอาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียวมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น และอัตราการเจริญเติบโตต่อวันมากกว่าสุกรลูกผสมอื่นๆ ที่กินอาหารสำเร็จรูปร่วมกับผักคัตติงและอาหารหมัก ส่วนอัตราการแลกเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัวไม่มีความแตกต่างกันและในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีการดำเนินงานต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสายพันธุ์สุกรลูกผสมรุ่น F₂ ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง และทดสอบและพัฒนาสูตรอาหารสุกรที่เหมาะสมโดยการใช้วัสดุจากท้องถิ่นร่วมด้วย พบว่า สุกรลูกผสมสายพันธุ์ลูกผสมพื้นเมืองและเหมยซาน ที่กินอาหารสูตรที่มีโปรตีนระดับ 16% และระดับพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ 2.5 กิโลแคลอรีต่อกรัม จะให้สมรรถภาพการผลิตที่ดีที่สุด และสุกรลูกผสมสายพันธุ์ลูกผสมพื้นเมืองและเปียตรง ที่กินอาหารสูตรที่มีโปรตีนระดับ

16% และระดับพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ 2.8 กิโลแคลลอรีต่อกรัม จะให้สมรรถภาพการผลิตที่ดีที่สุด และเมื่อนำสูตรอาหารที่เหมาะสมไปทดสอบร่วมกับพืชหมักพบว่าจะให้สมรรถภาพการผลิตที่ดีที่สุด

ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จึงดำเนินงานต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสายพันธุ์ สุกรลูกผสมรุ่น F_3 (ลูกผสมพื้นเมือง เปี้ยตรง และหมยซาน) ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง และทดสอบและพัฒนาสูตรอาหารสุกรที่เหมาะสมโดยการใช้วัสดุจากท้องถิ่นร่วมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อปรับปรุงสายพันธุ์สุกรลูกผสมรุ่น F_3 (ลูกผสมพื้นเมือง เปี้ยตรง และหมยซาน) สำหรับการเลี้ยงทดสอบบนพื้นที่สูง
2. เพื่อพัฒนาและทดสอบสูตรอาหารสุกรที่เหมาะสมในรุ่น F_3 โดยการใช้วัสดุจากท้องถิ่นร่วมด้วย
3. เพื่อทดสอบระบบการเลี้ยงสุกรที่ดีบนพื้นที่สูง (GAPs; สุกร)

ขอบเขตของการดำเนินงาน

1. การศึกษาสมรรถภาพการผลิตของสุกรลูกผสมรุ่น F_2 จำนวน 2 สายพันธุ์ ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง
2. การศึกษาการปรับปรุงสายพันธุ์สุกรลูกผสมรุ่น F_3 จำนวน 1 สายพันธุ์ สำหรับทดสอบเลี้ยงบนพื้นที่สูง
3. การพัฒนาและทดสอบสูตรอาหารสำหรับสุกรลูกผสมรุ่น F_3 ที่เหมาะสมโดยการใช้วัสดุจากท้องถิ่นร่วมด้วย และนำสูตรอาหารที่ดีที่สุดไปทดสอบเลี้ยงสุกรในพื้นที่ 3 ระดับความสูง (500-800, 800-1,000 และ มากกว่า 1,000 MSL.)
4. การทดสอบระบบการเลี้ยงสุกรที่ดีบนพื้นที่สูง (GAPs; สุกร) 3 พื้นที่
5. จัดทำร่างคู่มือระบบการเลี้ยงสุกรที่ดีบนพื้นที่สูง (GAPs; สุกร) 1 เรื่อง